

BRYGGEKULT

Frederik og de farvede lapper

Sådan er han kendt på Islands Brygge: Manden der skriver på de gule lapper. Frederik Somogyis hjem er fyldt med lapper fra gulv til loft. I hundredvis, farvede lapper med finurlige indfald og logiske tankespind, skrevet siden 1991.

Af Anne Rumland
redaktion@bryggebladet.dk

Allan tårner sig truende op foran Frederik Somogyi på kaffebaren.

Jøderne skal udryddes, og problemet under anden verdenskrig var, at gaskamrene var for små, tordner han over for Frederik, jøden, der i sin tid, fire år gammel, ankom med det sidste tog fra Ungarn og flygtede til Danmark sammen med familien.

Frederik tager flugten. Han forlader kaffebaren, drejer om hjørnet og forsvinder ind i trappeopgangen til sin lejlighed på Islands Brygge.

Året er 1991. I en alder af 57 tænker han, at hans sidste time er kommet.

– Jeg besluttede mig for at skrive familiecitataterne ned. De skulle ikke gå tabt. Jeg ville gemme dem ligesom billeder af familien, fortæller han.

Sådan startede det. De farvede lapper. Først på hvidt A4-papir og siden hen på små, farvede lapper i alle

regnbuens farver. Først var det familiecitataterne, han forevigede. Siden kom det til at handle om alt mellem himmel og jord – og lidt til.

»Det under hånden tager overhånd efterhånden«, som det lyder på en af lapperne.

Vrangen ud

Frederik peger på opslags-tavlen ved siden af døren i den dunkle stue. Her blev de første lapper sat op. Kun de bedste kommer op at hænge, de 'stærke sedler', som han kalder dem.

– Jeg så skriften på væggen og fandt en lappeløsning. Det er mit slogan, siger han og finder en ny lap. Han misser med øjnene under det gråsprængte hår og de viltre øjenbryn. I hænderne har han en bunke lapper, der stritter i alle retninger. Trøjen er vendt med vrangen ud, og når han finder en særlig spidsfindig lap, griner og spjætter han.

Han udpeger en lap, da han stopper op i gangen:

»Strid eller stridbar? – nej blot omstridt!«

– Det er mig, siger han og smiler stort omringet af sine lapper og mønstret tapet, der må have haft sin storhedstid for 50 år siden.

– Sådan er jeg. Vel er jeg klog, men ikke rigtig klog, og vel er man tosset, men ikke så tosset endda, fortsætter han.

Manden er ved sine fulde fem, selvom forbipasserende kunne finde på at tro andet. Så har han fat i endnu en lap:

»Inden du affyrer en bredside, så mærk lige din egen slagside!«

Zentropa og storbypoeten

I 1997 træder veninden Ellen ind ad døren. Hun arbejder i cafeen i Christianshavns Beboerhus, og hun skal sy gardiner for Frederik. Gule, grønne og orangeblomstrede gardiner, der hænger i lejligheden i dag.

Men da hun ser lapperne, udbryder hun:

»Du skal udstille!«.

Udstillingen i Christianshavns Beboerhus var den første i en række. Kultur-

huset på Islands Brygge og Frisørsalonen i Sankt Peder Stræde i indre København har også huset udstillinger af Frederik Somogyis lapper. Zentropa har lavet en film om ham, Storbypoeten, og instruktøren Sami Saif er i gang med sin helt egen film om den kvikke 75-årige Frederik.

Ellen døde for 14 dage siden, og flere hundrede christianshavner var med til at kaste blomster i kanalen ved begravelsen.

Kortsagt noksagt

Frederik cykler byen rundt. Med rank ryg, uglet hår og et fast greb om styret. Med sig i lommen har han pen og papir.

– Det man ikke skriver af, bliver afskrevet! siger han og vil forklare, at tanken skal ned på papiret med det samme, så det ikke forsvinder.

Det må også gerne være tidligt om morgenen. Eller om natten. Der er tankerne ofte klare. Så sniger han sig ud af dynerne og finder blokken og pennen frem.

Men lige nu står han i stuen. Det er eftermiddag, og han skal forklare, hvad en aforisme er.

»Kortsagt noksagt«, svarer han med en aforisme. En god aforisme skal være kort og spare på ordene. Jo kortere og enklere og mere logisk finurlig, des bedre, det er hans forklaring.

Veninden, 70-årige Mona, forklarer aforismen med, at det er Frederiks meget lange tanker, der bliver sagt i få ord.

– Jeg tror aldrig, at Frederiks hoved er tomt. Det er fyldt med matematik og sprog, og alt interesserer ham jo. Han er et ordmeneske, siger veninden gennem 40 år om sin ven.

Det 11. bud: Du må aldrig helme

I stuen hos Frederik er Lasse trådt ind ad døren. Iført en blød fleecetrøje og med et fyldigt skæg ser den 33-årige Lasse rar og hyggelig ud.

Lasse har arvet Frederik efter sin mor. Sådan formu-

lerer han det. Sygdom tog hans mor, Frederiks veninde, og siden da har han besøgt Frederik jævnligt. Han havde allerede mistet sin far, og da han stod tilbage uden forældre, for fem år siden, var Frederik der for ham. På sin helt egen måde:

– Han fandt en lap frem til mig. En af den slags, der siger det helt rigtige. Han giver ikke gode råd direkte, men han ved, hvor du er følelsesmæssigt, siger Lasse om sin ven, som han beskriver som godheden selv.

Om hjemmet med de tusind farvede og falmende lapper fra gulv til loft, siger han:

– Man bliver jo lidt overrasket, når man træder ind ad døren. Første gang jeg kom på besøg, tænkte jeg 'halloj, hvad er det her for noget!'. Men man vænner sig hurtigt til det.

Hjemme hos Lasse, over hans seng, hænger en af Frederiks lapper:

»Det 11. bud: «Du må aldrig helme,» står der på det.

Ganske uskadelig

Den 19.9.1991 melder Frederik Allan til politiet. Datoen står lysende klart for Frederik, fordi den er ens uanset, om man læser den forfra eller bagfra.

Nogle synes, at det er modigt gjort af Frederik, at han har anmeldt Allan. Andre igen mener, at Allan er harmløs. Selv mener Frederik, at Allan i virkeligheden er en farverig person, der kunne gøre sig som bifigur i et teaterstykke. Han er nok ganske uskadelig, mener han og trækker i land. Han skulle nok ikke have politianmeldt Allan.

Men cykelturen går aldrig forbi Allans hus. Der går grænsen, men som Frederik siger:

– Det grænseoverskridende kan først ske, når der er sket noget skelsættende.

Allans rigtige navn er redaktionen bekendt.

Gule, røde og blå. Lapper i alle regnbuens farver er i løbet af de seneste 17 år placeret på væggene i Frederiks hjem.

Foto: Ricardo Ramirez